

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Aprendre a viure: les grans memòries de Josep Miquel Sobrer

PERFIL

PROFESSOR, ASSAGISTA I POETA, JOSEP MIQUEL SOBRER (1944-2015) VA PUBLICAR GRANS ASSAJOS COM 'LA DOBLE SOLEDAT D'AUSIÀS MARCH' I 'LA POESIA DRAMÀTICA DE J.M. DE SAGARRA', I L'INCLASSIFICABLE 'EL LLIBRE DELS ORACLES'

JOAQUIM ARMENGOL

Per a la majoria de nosaltres el camí que recorre la vida s'atura quan morim. En queda, tot just, el ressò temporal del murmuri familiar i d'algunes amistats. Però de seguida ve l'oblit enorme i definitiu per part del món que, com és natural, s'imposa inapel·lable. Pols i silenci per sempre més, és la lògica mecànica del passar avall. Però no sempre ocorre el mateix, si més no amb alguns escriptors de talent quan publiquen llibres pòstums. Un acte, en ocasions, de renaixença i reconeixement, de justícia poètica i literària. Josep Miquel Sobrer va tenir l'acudit de morir-se l'1 de gener d'aquest any 2015, deixant orfes tota una generació d'intel·lectuals i l'enllaç cultural amb el món acadèmic dels Estats Units. Ho podeu comprovar en la seva bibliografia silenciosa, que inclou diverses i importants traduccions bidireccionals entre el català i l'anglès; però també de forma immediata en

el seu blog excel·lent, fet en català, anglès i castellà: *pepsobrer.blogspot.com*. Sembla evident que un cristall tan pur com aquest hauria de dispersar molta llum encara.

Diuen aquells que el van conèixer que en Josep Miquel trobava que a la vida hi havia coses de mal pair, com era parlar per telèfon, passar els hiverns a Indiana, haver de donar ordres a la gent, les lectures enfarfegadores, etc. Potser podríem afegir-hi, per part nostra, la indiferència, la indiferència dels editors. En els últims anys havia treballat la memòria, deixant acabat un volum autobiogràfic. Es fa difícil pair que un editor qualsevol hagi llegit *La llum d'aquells dies* i no el vulgui publicar. I això és exactament el que va passar, el manuscrit va córrer per diferents editors i també va arribar a la pila d'algun premi literari. Queden, doncs, les excuses vergonyants de sempre, que si la crisi, que si no és comercial, que si vostè no és conegut... En tot cas, si finalment s'ha publicat el llibre és gràcies a la Universitat de Barcelona, a la Indiana University de Bloomington, a la North American Catalan Society, a la perseverança d'alguns amics i al valor intrínsec de les seves paraules.

La llum d'aquells dies. Del Poblenou al Pacífic (1944-1967) són unes memòries d'infantesa i joventut delicioses que recorren la dècada dels anys quaranta fins el 1968, quan en Josep Miquel marxa als Estats Units. Són 23 anys que pinten la llum del que va ser la postguerra durant el franquisme, al barri del Poblenou, a Barcelona. Una reconstrucció del món en el qual van viure i créixer molts joves de la dècada dels 60 que anaven flairant i descobrint la vida nova que encetaven, malgrat la grisor dels temps. Fill de pastisser, i sota l'ombra tutelada del seu germà gran Gonçal (pintor), en Josep

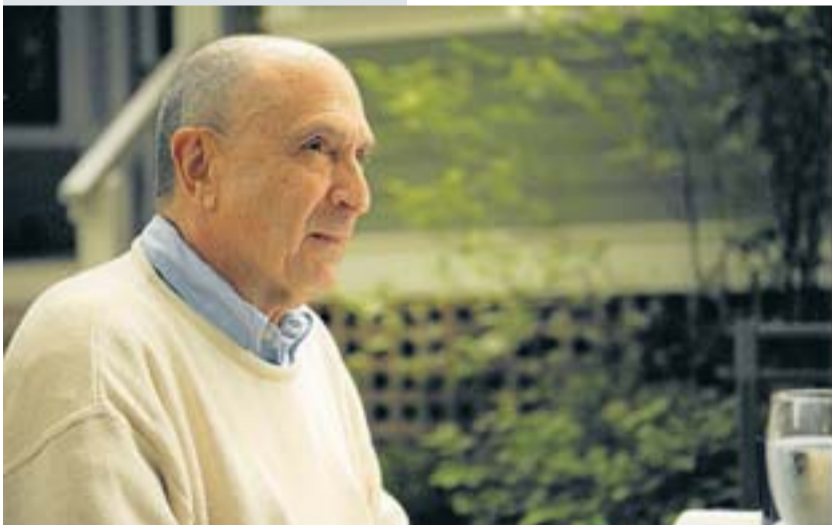
LALLUM D'AQUELLS DIES. DEL POBLENOU AL PACÍFIC
J.M. SOBRER
PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA
250 PÀG. / 24 €

SOBRER PINTA LA LLUM DE LA POSTGUERRA DURANT EL FRANQUISME, AL BARRI DEL POBLENOU DE BARCELONA. ÉS UN LLIBRE DE MEMÒRIES DELICIOS

Miquel vivia sovint l'ambient artístic que finalment l'acabaria abocant cap a la literatura i la docència, senders pels quals estava molt dotat. Aquest llibre, entre d'altres, n'és la prova.

Reflexiu, però no dramàtic

És la història d'un relat de formació, però ple de tendresa i d'un esperit exemplar, capaç de mostrar amb precisió com era l'ambient quotidià de l'època a Barcelona: els oficis que hi havia, la gent que hi transitava, l'escola maniquea, la universitat i el moviment cultural vibrant, els costums de l'època a la ciutat...; però també a Sitges, on la família Sobrer hi tenia un hotelet anomenat Hotel Romànic. Un Sitges que llavors era un poblet ple de llum i blanc, on el turisme començava a rumbejar i a treure's la roba. Una vegada més podem comprovar com la infantesa i la joventut són les arrels que modelen el nostre caràcter i la manera de ser. Així, llegint aquestes pàgines esplèndides, tenim la sensació que en Josep Miquel era un gran amic intel·ligent, diria que al caire de la germanor autèntica; un ser irònic, vital i ple d'humanitat, empeltat d'una certa sornegueria que el converteix en un tipus reflexiu, però sense dramatisme. D'aquí la seva mirada dolça i divertida cap aquell noi jove que era i que desarma sovint al lector. Un món passat i un sentir ja completament esfumats. Una vegada més trobem en la sensibilitat i la memòria una forma perdurable de viure. També l'emoció reflexiva que produeixen les paraules que enceten el llibre, paraules escrites per algú que ha viscut gran part de la seva vida com a emigrant: "Va ser al Poblenou que vaig aprendre català; i aprendre la llengua és aprendre a viure". I com serà aprendre a viure a Catalunya quan desaparegui la nostra llengua amenaçada? ♦♦

COL. F. PARCERISAS

Retorn a l'Illa Grossa

JOAN GARÍ

Les Illes Columbretes formen un arxipèlag que reuneix quatre illots d'origen volcànic, a mig centenar de quilòmetres de la comarca valenciana de la Plana. El paratge és d'una bellesa exultant, un petit paradís evocador enmig del Mediterrani agònic. Des del 1988 és parc natural de la Generalitat Valenciana, però la seua soledat irredempta i un cert caràcter estratègic entre diferents ribes hi van propiciar una densa història de contrabans i pirateries diverses, culminada en el seu ús com a camp de tir per part de l'exèrcit espanyol i el nord-americà fins el 1982.

L'arxiduc Lluís Salvador, aquell alemanyot embruixat pels encants

de les Balears, va ser el primer a reclamar per a les Columbretes, al segle XIX, un estatus privilegiat en atenció a la fauna i la flora que hostatjaven. De llavors ençà aquests illots feréstegament amables han propiciat una mica de literatura més o menys benintencionada, que ara culmina en la novel·la *Les veus i la boira*.

Vicent Usó localitza parcialment a les Columbretes una narració polifònica el motor de la qual és l'encàrrec que rep el periodista Mateu Sequeral, als anys 90 del segle passat, de fer un reportatge sobre la Guerra Civil. El director del seu

diari el commina a fabricar un text farcit d'anècdotes "amb un fort component emocional". I llavors Sequeral recorda el passatge d'un llibre de Miguel Delibes on els illots en qüestió eren envaïts per una flota de creuers i destructors franquistes.

A partir de la recerca d'aquesta dada perfectament anecdòtica, el periodista s'endinsarà en una història on hi ha involucrat el seu propi pare, i que inclou assassinats, contraban i estraperlo, un còctel per a bevedors molt reincidentes. Usó té la mà trencada en l'ofici de la narració. Sap contar una història amb solvèn-

LES VEUS I LA BOIRA
VICENT USÓ
BROMERA
360 PÀG. / 19,95 €

cia i elegància (com ha fet, per exemple, en *Crònica de la devastació*, probablement la seua millor novel·la), però ara ha preferit abandonar el camí més convencional i assajar un aplec coral de diferents testimonis, amb respecte per a les particularitats dialectals de cadascun. És una llàstima que la portada del llibre haja preferit abundar en els tòpics. Hauria de figurar necessàriament en el llibre d'estil de qualsevol dissenyador que en les cobertes d'un volum que du el mot *boira* al títol l'única cosa que hi ha d'estar prohibit és l'efecte boira. Les portades redundants –metonímiques– són un crim de lesa imaginació. I un bon llibre no es mereix aquest salcondit desafortunat. ♦♦